

Ս. Ի. ԵՏԱՐԷՐ

հէր սալը կիւնիւ նէշը օլունուր: Սէնէլիլի փէշին $1\frac{1}{2}$ վէ ալթը ալլըզը $\frac{3}{4}$ միւնիւն տիր: Ապօնէ եազըւ-
մազ իչիւն մէքմուզ վէ ազէ: Իսմանուզտա Սմէրիզան
խանընտա Մր. Տուայթ իսմինէ, վէ միւնէլիֆէ րաճի
ՅաճիրաՅ Մր. Կրին իսմինէ կէօնտէրիւմէլի տիր:

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻ ԺԷ

Իճալիստա Քիմապը շէրիֆ: — Օգուճազ վէ եազ-
մազ պիւմէնին էհէմիլիթի: — Թէտարիքտէ օլմանըն
էլզէմիլիթի: — Տէմիր եօլարը: — Ամէրիզա իսմիլզա-
լիլիթի ինին էիւզիւնճիւ ունէսի իչիւն թէպրիք: — Միւ-
վազէնէ: — Քէօթիւլիւրէլիլի տէֆի: — Իւմ վէ Քրիս-
թիանըզ: — Թիւրքիստան Ամէրիզա սէրիլիլի
կէօնտէրիլին էշտա: — Տիւնեա իւզէրիլի տէ օլմ
եօլարը: Փօլիթիզա հալտալի: — Մալիլի վէ թիւճ-
նարիլի:

ԻԹԱԼԻԱՏԱՒԻԹԱՊԸ ՇԷՐԻՖ

ԻԹԱԼԻԱՏԱՒ, առըլ Իթալիալը Փրօ-
թէսլմանթ Քրիսթիանըլարտան միւ-
րէքէպ օլան Քիթապը շէրիֆ շիրքէ-
թի կէշէն իւշ սէնէ զարֆընտա օն
պին նուսիտէն իսլարէթ Իթալեան
լիսանը իւշ Ահա էլ ճէտիտ թապ ու
նէշը էթաթիլի վէ սաթմըշ ալը:

Շիրքէթի մէզպուրէ, Բօմա քիլիտէ-
սինին յարեւան նամ սէնէսի օլան
սէնէի սապըգէտէ տալի իւշ պին
նուսիտէն իսլարէթ Իթալեանճա
թէքմիլ Քիթապը շէրիֆի թապ ու
նէշը էթաթիլի տիր:

ՕԳՈՒՄԱԳՎԷ ԵՄԱՐԱԳՎԱՐՄԷՆԻՆ ԷՋԷՄՄԻՅԷԹԻ

Փրուսիա տէվլէթինին րէսմի իւա-
նընա նաղարէն, 1873 իւշ 1874 սէ-
նէլէրինտէ եէնի թահրիլ օլունան
սաքէրլէրտէ օգուճազ եազմազ պիւ-
մէյէնէր երիւզտէ տէօրաթիլ ճէմալիւզ
էթմէտի. Փրուսիանըն պիր էյալէթին-
տէ տալի օգուճազ եազմազ պիւ-
մէյէն սաքէր հիշ պուլունմաղը: Սա-
լի տէվլէթլէրին սաքէրլէրինտէ օ-
գուճազ պիւմէյէնէրին սալըսը աթի-
տէ պէյան օլունուր: Իզլիլէրտա
երիւզտէ 2, Փրանսատա երիւզտէ 23,

Պէլճիզատա երիւզտէ 25, Ինկիլթէր-
րատա երիւզտէ 29, Ալթիթրիտա երիւզ-
տէ 54, Մաճարիսթանտա երիւզտէ 75,
Բուսիատա երիւզտէ 90 տէյիւ իւան
օլունուր:

Էյի սաքէր օլմազ իչիւն պիւլէ օ-
գուճազ վէ եազմազ պիւլմէք էլզէմ
օլտուզունու Փրուսիատան էօյրէնի-
րիլ:

ԹԷՏԱՐԻՏԷ ՕԼՄԱՆՐՆ ԷԼՁԷՄԻՅԷԹԻ

Փրանսա իւշ Ալմանիա արտընտա
վուզու պուլան սօն տէհէլթիլի մու-
հարէպէտէ Ալմանիալըլարըն մու-
վաֆֆադիլէթ պուլմաղը ալէսսէվիլի
Ալմանիա սաքէրի զապիթանընըն օր-
տունուն կէշէնէյի մահալլէրին տօղ-
րու խարթալարընա մալիք օլմաղընա
համլ օլունուր: Մէզքիւր խարթալար-
տա եօլարտա վազի օլան էնկէլլէր
վէ սաքի եէրլէր, հարպճա էհէմիլ-
լէթի օլան մէվլիլէր, վէ իւզէրլէրի-
նէ հիւճմ օլունմաղը գարարկիր օլան
զալէ վէ իսթիհէքեմաթ իշարէթ օ-
լունմաշ իտի: Մէզքիւր միւշքիլաթա
նաթըլ զալէպէ օլունմաղընա, վէ
իսթիհէքեմալար իւզէրլէրնէ նէ վէճհէ
հիւճմ օլունմաղընա մէրզունման
զապիթանըն թամ վէ մուֆատալ
մալիւմաթը վար ըտը: Օնլար պու-
մալիւմաթը սապըգ սէնէլէրտէ պէօ-
յիւք զահմէթ վէ միւսաթլէմէթլէ
թահսիլ էթմիլլէր իտի, ճէնէրալ
Մօլթըք տալի ումուրու հարպիլլէյի
էօյլէ նիզամը սուրէթտէ թէրթիպ
էթմիլ իտի քի, Ալմանիա սաքէրինին
հէր պիր զապիթի նալեահէն վու-
զու պուլաճազ վաղապարտա նէ
եալիաճաղըն փէշինէն պիլիլ իտի:
Ալմանիալըլարըն պու իպրէթի,
հէր իշտէ մուվաֆֆադիլէթ պուլ-
մազ իչիւն օլ իշէ էվլէլինտէն թէ-
տարիլըն օլմանըն էլզէմիլլէրին պի-

լէ ալիքեար կէօնթէրիլ: Մուլաֆ-
ֆադիլլէթ պաղէն պիւլա թէտարիք
կէլիլ իտէ տէ, տաիմա պէօյլէ օլա-
ճաղըն քիմնէ մէմուլ էտէմէզ:

ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Սըր ճօն Հօքշօ նամ Ինկիլիզ տէ-
միր եօլարընտան Ինկիլթէրանըն
քէսպ էյլէտիլի մէնֆաթըլ քէշֆ էթ-
միլ տիր: Պու զալթն սէօյիլնէ նաղա-
րէն, գուճիւմնեալարտան իտէ տահա
զիյատէ էհալի տէմիր եօլարընտան
իսթիֆատէ էթմիլ տիր: Միւմալլէյհ
էշեա վէ եօլճու իչիւն տէմիր եօլու
արապալարընա վէրիլլէն նաղիլլէնին
ատի արապալարա վէրիլլէն նաղիլլէ-
տէն չօդ էհվէն օլտուզունու կէօն-
թէրաթտէն սօնիլա, «Պու մէնֆաթ-
թա աղ վաղըթ զայպ էթմէք մէն-
ֆաթընը տալի իւլալէ էթալիլիլ
հալտէ, Ինկիլիզ միլլէթի տէմիր եօլ-
լարընա սաքի էթալիլ մէպալիլ իւ-
զէրիլնէ սէնէվի երիւզտէ օն թիճարէթ
էտէյօր տէյէպիլիլիլ» տէր: Պու
վէճհէ տէմիր եօլարըն Ինկիլթէր-
րատա սէրվէթի միլլէյիլ արթըր-
մաղտա ալը: Մր. Հօքշօնուն հիսա-
պը իւզրէ, գուճիւմնեալարըն թիճա-
րէթինտէն մատա, էվրօպիա միլլէթ-
լէրի տալի տէմիր եօլարընտան սէ-
նէտէ 300,000,000 լիրա գատար թի-
ճարէթ էթմէքտէ տիրլէր: Հէր տի-
յարըն տէմիր եօլարըն էհալիսի չօդ
օլան Ինկիլթէրանըն տէմիր եօլարըն
գատար թիճարէթի տէյիլ իտէ տէ,
էվրօպիատա տէմիր եօլու կէշէն տի-
յարընտա հէր նէվ էմլաք վէ արա-
զինին դըյալէթի արթմըշ օլտուզու-
նու միւլահաղա էթալիլիլ հալտէ,
պալտէ զիքր օլունան հիսապ միւ-
պալաղա կէօրիւմէզ:

Ս.ՄԷՐԻԳԱ. ԻՍԹԻԳԼԱԼԻՅԷԹԻՆԻՆ ՆԻԻՉԻԼԻՆՃԻԻ ՍԷՆԷՍԻ ԻՉԻԿՆ ԹԷՊԻԳ

Մէմալիքի միւճթէմիլի Ամէրիզա
իսթիզալիլլէրինն երիւզիւնճիւ սէ-
նէսին թէպրիք զըմընտա Բուսիա
իմիէրաթօրու թարաֆընտան աթի-

տէրի մէքթուպ, իմիւրաթ օրուսն էլ-
եազըսը օլտուպ, Ամէրիգա բէխի
ճէնէրալ Կրանթ Զազրէթլէրինէ կէօն-
տէրլիմիշ տիր:

Եմս, յունիս 5, 1876

Բէխ Զազրէթլէրի:

Իսթիզլալլէթինին իշպու երկունճիւ
սէնէսինի մէսէրլէթլէ զիքը էտէն Ամէ-
րիգա Զալլիսինէ մէքթիւր վազաւտան
տօլայը մէմուռնլէթիսի պէյան էթմէյէ
արզու էթտիս: Մէմալիքի միւսթէմիէ միւ-
լէթինին կէյէն երկ սէնէ զարֆընտա
Ֆէվզ էլ տտէ զայրէթլէ իճրա էյլէմիշ
օլտուզու թէրազգլլի իֆթիլիարլէ զիքը
էթտիլինէ սէվէնիւր իսէմ տէ, խոստուս
միւստէթլէ մէզպուրէ զարֆընտա Բուսիւ
իլէ Ամէրիգա արասընտա միւստէպաթը
տօսթանէմիշ ապա լէսիլլէյիս, պիլ աքս
թարաֆէյնտէն մուհապլէթ նիւանէլէր
իլէ տտէ զիյատէ գալլիլլէմիշ օլտուզու-
նա սէվիլլէմիշ իմ: Իմտի Ամէրիգա միւ-
լէթինէ իշպու մէսէրլէթլէ կիւնիւնիւ թէս-
րիքլէ, պու իքի մէմալիք թէրազգլլիս
իւլէրլէտիքէ, մապէյնլէրինտէ օլան տօսթ-
լուգ տախի զիյատէ թազվլլէթլէ պուլուս
տէյիւ Թանկըր թէալայա նիլայ էտէրիմ:
Պու վէսիլլէ իլէ զաթը ալիսիլլէ օլան բիւ-
յէթ վէ մուհապլէթիմ խոստէթէն պէ-
յան Զթմէլլիլլէ միւստիւս սայարմ:

Ա. Կ. Ե. Տ. Ա. Բ. Ե. Բ.

Բիւյէթլի ճէնէրալ Կրանթ Զազրէթլէրինէ

Զիրտէքի մէքթուպ տախի Ալմա-
նիս իմիւրաթ օրու թարաֆընտան
ճէնէրալ Կրանթ Զազրէթլէրինէ եւ-
զըմիշ տըր:

Պի ալիլի թէալա Ալմանիս իմիւրաթ օ-
րու, Փրուսիս գրալը, վէ զայրէհուս,
Կիլիսիմ:

Մէմալիքի միւսթէմիէ բէխի
Զազրէթլէրինէ:

Միւրիւվլէթլի տօսթուս:

Թանթը իլյատէթինիլտէ պուլուստն
մուսազգամ ճիւսթուրլէթին միւսթազիլ
միւլէթլէր սըրասընա կէչտիլի կիւնիւն
կիւնիւն սէնէսինի զիքը էթմէյէ մուվաթ-
ֆազ օլտուզուստէ սէվիլլէրիմ: Մէմալի-
քի միւսթէմիէ միւլէթլի միւլէթլէրին թէ-
վարիստէ միւսալէտէ օլուստն էմալըն-
տան ալիլանէ նասիլհաթ ալըս, կէօրիւլ-
մէմիշ սուրէթտէ իլէրի կիտէրէք Ամէրիգա
ճիւսթուրլէթինին միւսթալլէրի օլան ա-
պա վէ էմալտարընըն մազսէտինի իճրա
էթմիշ օլտուլար Պուստան էթթիւրիւ մէ-
սէրլէթլիմ սիլլէ վէ միւլէթլինիլլէ պէյան
էթտիլլիմ սըրաստա, շու մէմուռնլէթլի
միւստէսէմի տախի պէյան էտէրիմ քի,

սէլէթլէրիմտէն ճէնէթմէքեան իքինճի
Ֆրէտէրիք Զազրէթլէրինին էյամը սալթա-
նաթընտա ալտ օլուստն մուսալէտէի տօս-
թանէտէն պէրու Ալմանիս իլէ Ամէրիգա
արասընտա օլան Զիւսնի միւստէպաթնօգ-
սան պուլմալտըգտան մատա, տօսթլուզու-
մուստէն թարաֆէյն արթմալը իլէ, վէ կէ-
րէք թիճարէթլին կէրէք իլմին Զէր պիւր
չիւսլէսինտէ կիտէրէք զիյատէ մէյվէտար
օլան պիւր իսթիլաթ իլէ, տախիս գուվլէթ-
քէսալ էթմէքտէ օլտուս: Սաատէթի Զալլին
պու իքի մէմալիքտէ պուլուստն պէյլէ
արթմալը իլէ պէրապէր տօսթլուզուստ-
զուս տախի տախիս արթմալընը Թանկըր
թէալատան թէմէնիլ վէ մէմուլ էտէրիմ:
Սիլլէրէ օլան բիւյէթ վէ մուհապլէթիմ
եէնի պիւր իսպաթ մազալմընտա իշպու
թէպրիքիմ գապուլ էթմէնիլլէ տիլէրիմ:

ԿԻՅԼԵՍԿ

Պէրլին, յունիս 9, 1876

Զիրտէ տէրճ օլուստն մէքթուպ
Իթալիս գրալը թարաֆընտան ելինէ
բէխի միւսթէթլէյէ վարիս օլան
թէպրիքնամէնին սուրէթլի տիր:

Պի ալիլի թէալա վէ պա իրասիլի միւ-
լէթլի Իթալիս գրալը Վիքթօր Էմմանուէլ
Մէմալիքի միւսթէմիէ բէխի Զազրէթլէ-
րինէ սէլամ:

Միւրիւվլէթլի տօսթուս:

Մէմալիքի միւսթէմիէ ճիւսթուրլէթլի
Ամէրիգա իսթիզլալլէթինին երկունճիւ
սէնէսինի բէսմէն զիքը էթտիլի սըրաստա,
պէն տախի միւլէթլիմ թարաֆընտան վու-
գուսթը մէզպուրէտէն տօլայը սիլլէ, վէ
մազսէտի սաատէթի սուրէթլի մէմուռ-
նէտէ տէլալթ էթտիլլիլլէ միւլէթլէ իլհարը
մէմուռնլէթլէ էթմէլլիլլէ վաճիպլէտէն աւտ
էյլէտիմ: Ամէրիգա միւլէթլի ֆալսիմէսի
իլէ պիլլի պալլայան խուլուստա, վէ երկ
սէնէտէն պէրու Իթալիս իլէ Ամէրիգա
արասընտա տախիլլիլլէ վէ մուհապլէթ
հուսուլէ կէթիլլիլլէ օլան միւստէպաթը
տօսթանէյէ նէ մազալ ուզալըլը նէ ճիւ-
սիլլէթ ֆարգը խալլէ կէթիլլէպիլլէր: Պու
էթքեարըմըլը սիլլէրէ պէյան էթմէյէ
խոստուս շու սէպլէպլէտէն տօլայը թէլլիլ
օլուստուգ քի, սիլլէր իսթիզլալլէթլինիլլէ
զիքըր միւսալարէքինի տալա զիյատէ միւ-
լէրլէթլէ քըլմազ վէ ճէմի միւլէթլէրի մէ-
սէրլէթլինիլլէ Զիւստէտար էթմէք նիլլէթլէ
օնլարը Ֆիլապէլլիստա քիւլաւտ էյլէտի-
լինիլլէ պիլ էմալ սէրիլլէ տալլէթ էթտի-
նիլլէ:

Սէվիլլիլլէ տօսթուս, բիւյէթ վէ մու-
հապլէթլիլլէ իշպու թազրիլլէ իլէ պէ-
րապէր, սիլլէ վէ միւլէթլինիլլէ Զիւսիլլէ
Բապալանիլլէթլի թալմընտա էպլէտէն Զըֆը

պուլուրմալը պապընտա Թանկըր թէալա
Զազրէթլէրինէ սուստալտա օլտուզուստ
տուսալը խուլուստուստա եէնի պիւր իս-
պաթ մազալմընտա գապուլ էթմէնիլլէ իս-
ճա էտէրիմ:

Խալիս տօսթլուզու

ՎԻՔՏՕՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ

Բօմս, յունիս 11, 1876

Իթթիֆազը ուսումիլի Իսրայէլի
նամ շիրքէթլին ֆարիլլէ միւլլիմ մէճ-
լիսի թարաֆընտան տախի ճէնէրալ
Կրանթ Զազրէթլէրինէ շու մէքթուպ
իլտալ օլուստուս տուր:

Փարիլլէ, յունիս 5, 1876

Բէխ Զազրէթլէրի:

Մէմալիքի միւսթէմիէ Ամէրիգա Էլա-
լիս քէնտի իսթիզլալլէթլինին երկունճիւ
սէնէսինի ուսումի մուհապլէթ էթքեարը
իլէ ճէմի միւլլէթլէրի պիւր արայա կէթիլ-
մէյէ միւստիւս վէ տէպլէպլէի սուրէթ-
տէ զիքը էթմէքտէ օլտուզուստան, Իթթի-
ֆազը ուսումիլի Իսրայէլի տախի մէքթուպ
մէսէրլէթլէ Զիւստէտար օլմալա արզու է-
տէր: Եէ Զուսիլլէրի սարըմըլըն ճալիլ կէօ-
րէմիլլի թէալատիւթա տիւլալ օլտուգ-
լարը տիլարլարտա վիզայէ էթմէք իլլին
Իլտալ օլուստուս օլան պու շիրքէթլի, տախի
թէլէքթիլլէ տօլու կէօլլէր իլէ մէմալի-
քինիլլէ նազար էտէր: Խոստուս շու մատ-
տէյի մէմուռնլէթլէ զիքը էթմէք իսթի-
րիլլէ, պիլլիլլէ մէլլէթլէրէ Զէր մէք
Զէպ իլլին պիլա իսթիստա Զուրիլլէթլի
տին մէպլէպլէի իլք սիլլէ իլան էթտիլլէ
Երկ սէնէ էվլէլ Էվրօիս տէվլէթլէր
Եէ Զուսիլլէրի ալլէլլին «միւսթէստա նիլալ-
լար» վազ էթմէքտէ իքէն, Մէմալիքի
միւսթէմիէ Եէ Զուսիլլէրէ տէ գարնտալ մա-
գալմընտա պիլլէ ճիւսթի իսթիլալլէթլէ վի-
լիլլէթլէ վէ պիլլէտիլլէ միւստիլլէ սու-
րէթտէ մալիք օլմալա տալլէթ օգուստու:
Պէյլլէ պիւր նիլալմըն Զիւսիլլէրի թալմըն-
տա Եէ Զուսիլլէրին օլ միւրիւվլէթլի վա-
թանտա թէլ չօլալլէլ սիլլալլէլարա, սէ-
ֆիլլէր իլլին սըլընտալ մազալլէրէ վէ
թէրալլէ իլլին մէքթէպլէրէ մալիք օլ-
տուզուստ պիլլիլլէ Մէմալիքինիլլէ տօլ-
մա Եէ Զուսիլլէրտէն մատա, Էվրօիստան
պալըր միւսթիլլին էթթէ եազալմըն Զիւ-
րէթ էտէն խալլէ Եէ Զուսիլլէր տախի Զիւ-
մէթլինիլլէ սյնի օլ սէրալլէթլէթլէ նալլէ
վէ սյնի օլ պէրէթլէթլէ Զիւստէտար օլտու-
լար: Նիլլէ նիլլէ վուգուսթլարտա Մէմա-
լիքի միւսթէմիէ կիւս շուսթուզու կիւս
էլլիլլէր վէ գոնսօլլարընըն թէվալտու-
թու իլէ Էվրօիստա Եէ Զուսիլլէրէ սիլլանթ
էթմիշ տիր:

Բէխ Զազրէթլէրի, սիլլէ վէ միւլլէթլէ մէճ:

լիսինքն վե պիլծիւմէն է հալիւնիդէն, իշպու-
եիւզ սէնէն զարփընտա ասորմըզըն թէ վա-
րիսինտէ փէք ալի պիլ մէվի թուժմուշ
օլան ուզու ճիւղհուրիյէթինիյին սաատէթի
հալի հազգընտա իզհարը թէ պիլքէ թէ մէյյէ
իթթիֆազը ուսմուսի իսարայէլիյէ միւսա-
ատէ պուշուրուէն: Սանճազընընդոտ օ-
լան եւըլուզար ֆիւթիւպի մուգատտէսէ-
միլաւ Ռապպըն պէրէքէթինէ նիշանէ տիր-
ֆեաշքի պէրէքէթի Ռապպանիյէ իշպու հի-
մայէ նիշանէսի իլէ էօնիւնիւզտէ եւրիւ-
յիւպ, սէլամթ, ինսանլար արասընտա
հիւսնի իրատէթ վէ միլլէթէր արասընտա
զարնտաշըզ ասըն կէլէնէտէք կիթտիք-
ճէ փարլայան նուրուշու պու կիւզէլ ճիւմ-
հարիյէթինիւ իւզէրինէ տէօքսէ:

Մ Ի Ի Վ Ա Ձ Ե Ն Է

(Աւետարանի 55-րդ հոդոսի մէջ)

Գ. Բժաշկարըն վէ Եփեսոսի իշպու:

Բժաշկարըն մուգատտէս վէ իւզհար-
տան վէրիւմիլ ատտ օլուհան քիթապլարը
անճաղ Նիւսա Պօպէթիստէ վէ Սէֆէլանը
քիթապլարը օլուպ, ֆրիստտտան էվէլ
150—500է տէկին մազամը շէօհրէթտէ
իտիլէր, Եփեսոսիւրին Յովէլտէն Մա-
ղաքիայտէք օլան փէյլամպէրիլք քի-
թապլարը հէման պու միւստէթտէ Էա-
զըլըլ օլուհուշուտան, իշպու իքի միլլէ-
թին մուգատտէս մուհարրէրաթը միւվա-
զէնէյէ ալընապիլի:

Ա. Եփեսոսիւրին փէյլամպէրիլք քի-
թապլարը 16 ճիւղ օլուպ, պիլք զըսմը
թալիմաթ վէ նասիհաթը ալապիլէյի վէ
տիկէր զըսմը վուգու պուլուճադ ահվալը
միւհիմմիսի խապէրինի հալի օլուհուշու
տէրքէար տըր: Բժաշկ շէօհրին միւհասիսի
Ռամուլուտան խալէֆի վէ Բժաշկարըն թա-
լիմաթ վէ թանգիմաթ տիւնիլէրինի միւ-
ճիաթի հէմ միւհասիսի Նիւսա թալիմաթին 14
զըթա քիթապ Էազըլըլ օլուպ, պուլուշարըն
պիլք զըսմը տիյանէթէ, տիկէր զըսմը ի-
սէ իլմ ու հիքմէթէ տալի իմիլ: Սիբիլա
իսէ Սիբիլա թապլի օլուհան պիլք զընըֆ
փէյլամպէրիլքէրին քէշֆ օլուհան փէյ-
լամպէրիլքէրին մէճմուսը իտի: Յա-
գաթ Եփեսոսիւրին փէյլամպէրիլքէրի
Քիթապը շէրիֆտէ հալա մէվճուտ, վէ Եփ-
հուտիլէր իլէ Մէսիհի միլլէթէր եւտէրին-
տէ միւթէպէր վէ միւթէտալիլ իքէն, Նիւ-
սանըն վէ Սիբիլա քիթապլարըն ճիւզ-
լի պիլք պուլուշուտա: Չիւնքի

Բ. Թէվարիսի աթիլէտէն միւսթէպան
օլուհուշու իւզլի (Ռօլէն, ճիւղ Ա. 108
սաշ.), Նիւսանըն վապիլէթի միւճիպիլճէ,
հիլի վէֆաթընտա քիթապլարը պըրճա
պիլք սանտըլա վաղ իլէ պէրապէրինճէ
տէֆն օլուհուշու, վէ պէշ տէհր սօնի-

լա րասթ կէլէ պուլուշուտազարընտա, իւ-
լէմատան Պէպիլիսա (Պրէտօր) օնլարը
զրասթ էտիպ, օնլարըն Նէշիլ վէ հըֆի-
լը միւֆիտ օլուհաշաճաղըն միլլէթ մէճ-
լիսինէ իֆատէ էթտի: Պու սէպէպտէն
մէքքիւր քիթապլար տիւնէ միւզիլը տէ-
յիւ պա իլամը մէճիւս հուզուրը նաստա վէ
մէյտան օրթասընտա իհրազ օլուհուշու-
լար: Սիբիլա իսէ ալընտա կէյա սօ-
գուզ զըթա օլուպ, պիլք Սիբիլա գարը
օնլարը Բժաշկարա ֆիւրուսթ էթմէք
իսթէտիլիտէ, մաթլուպ էթտիլի մէպ-
լալըն էտասըն հիւսնի ըլպա կէօթէրիլ-
մէտիլիտէն ալթը զըթասըն իհրազ էթ-
տիքտէն սօնիլա, անճադ իւշ զըթասընը
սաթմիլ: Պուշար տալի Կապիտօլ հէյ-
քէլիտէ մաշֆուլ իքէն, մուսիստաթէն
մա հէյքէլ քիւլ օլուհաշաճաղընտան, Բժա-
լար պուլուշարըն նուսիսի սանիլէրի
տէյիւ պաշգա քիթապլար թէտարիք էթ-
տիլէր իսէ տէ, սօնիլաւտան օնլարը տա-
լի « հէման քէնտի էլէրի իլէ թէլէֆ
էթտիլէր » (Պօպէթի վէպա ազգաց, մասն
Բ. Գլ. Գ.): Լաքին Եփեսոսի փէյլամպէր-
իլին քիթապլարը մէյտանտա օլուպ թէֆ-
թիլ օլուհաշաճաղիլիլէր, վէ միւթալէպա րադ-
պիլ պուլուշարընտա տիւնտարըլըտա հա-
լա թալիմ էտէրիլ: Բժաշկարըն Նիւսա
վէ Սիբիլա քիթապլարըն իսէ, մէվճուտ
պուլուշուտազարըն հէնիկտաթէ պիլք, մէյ-
տանը իսթիլհանա չըզարմաղա ճէսարիթ
օլուհանտա: Չիւրա

Գ. Եփեսոսի փէյլամպէրիլէրի իսթառ ու
իսպարարըն կէրէք ըրճալը քիպարա
կէրէք ալապը նասա պիլա իսթիստ իլան
ու պէյան էտէր իտիլէր, քիթապլարը տա
հէր տէմ թէֆթիլ ու թէհարիլէ աշգ օ-
լարադ օնլարը սէթը էթմէյէ հիշ պիլք Նի-
շանէ կէօրիւմէմիլ տիր: Պիլ աքա Նիւսա
իհրասը նասա լաղըմ օլան ուսուլ ու Նի-
լաւաթը նասա պան էթտի իսէ տէ,
քիթապլարըն հիշ պիլիսինի նասա պէ-
յան էթմէք իսթէմտի: Մէքքիւր քի-
թապլար իսպը վազըթ սօնիլա մէյտանա
չըզարըլարընտա տալի իւլէմատան պի-
րինտէն պաշգա քիսիս օնլարը զրասթ ու
միւթալէպա նալ օլուհանտա: Քիպալիք
Սիբիլա քիթապլարը սաթըն ալընտըլըն-
տա, օնլարտա նէ տէրճ օլուհուշուտա
քիսիս պիլմիլ իտի, սաթըն ալընտըլտան
սօնիլա տա Բժաշկըն պաշգա օնլարըն
հըֆըլըն մէրպուլ տըր զընըն իլէ, միւ-
թալէտաթըն տէյիլ անճադ հըֆըլ էթմէ-
սինի հիւքիւմէթ պիլք թապըմ քէսիսին
իհալէ զըլտը, պիլք ազ սօնիլա տա թաշ
սանտըլա վաղ իլէ Կապիտօլ հէյքէլիտէ
պիլք քէմէր ալթընա կէօթիւրալ, վէ
մէքքիւր քիթապլար օրատա սօնիլատան
թէլէֆ օլուհար (Ռօլ. Ա. 185), Պուշա-

լըն նուսիսի սանիլէսի տալի նաստան
սէթը օլուհուշուտան, քիսիսին օն-
լարը թէհարիլ վէ թէհասիւս էթմէյէ
ֆուրսաթ վէ բուխտթը օլուհանտա:

Դ. Փէյլամպէրիլքէր միւթարաֆ Ուլ-
լա հիւսան օլուհանտա իսպարաթը նաֆիլէ
վէ սանիլէ օլուհաշաճաղըն էնիլա տէլա-
լի կէօթէրիլէք, փէք չօգ միւֆէթթի-
լանը հազըլէթթալէպա իգնա ու իլ-
լամ էթմիլ, պիլանէն ալէյէ Եփեսոսիլէր-
տէն պաշգա ֆրիսթիյանլար պէյինտէ պի-
լէ միւշէրիլ օլուհար տըր: Լաքին Նիւ-
սանըն քիթապլարըն տէլալթի Ռապպա-
նիլէ իլէ թէէլիֆ օլուհուշուտա, վէ Սի-
բիլանըն քիլէրին հազիլ փէյլամպէրիլք
օլուհուշուտա, միլլէլ սալիլէլ տէյիլ Բժա-
լարը պիլէ իլլամ էտէճէք պէրաշին Էօլ
իտի: Չիւնքի Նիւսա վէրտիլի նիլամաթը
իւզհարտան կէթիլմիլ կէօթէրալ իսէ տէ,
պուշա պիլք իսպաթ կէօթէրիլմէտի: Հաթ-
թա իւզհար իլէ ալապա օլուհանտա պի-
րիճիք նիշանը, Էանի Նիւսիսի գալընընը
օնլարտան ալմըլ օլուհանտա, չիւրիւք պիլք
քէյիլէթ իտի: Սիբիլանըն իսպաթ իսէ,
իսպարաթըն մուսիստաթէն իհրա օլաճա-
ղը, խուսուտա Բժաշկըն իսպաթըն օլքի-
թապլարըն հըֆըլընտան սաթըլ օլաճաղը
իտի: Հալ պու քի քիթապ նուսիսի սա-
նիլէսի իլէ պէրապէր զայ ու թէլէֆ օլ-
ուհուշուտան չօգ տէհր սօնիլա Բժաշկ
իսթիլ օլուհուշուտան միւթալէպա սուրիթտէ
սալթանաթ սիւրմէսի մէքքիւր քիթապ-
լարըն քէպիլէն պիլք տէլիլ ալիլ օլուհու:
Շէյլէ քի Բժաշկար պուշու միւշալէտէ
էթմէլէրի իլէ օնլարը մէթրուք վէ պաթ-
թալ հիւքիլտէ թալթուպ, մուսիստա-
րին Եփեսոսի փէյլամպէրիլքէրին իլա-
մը իւզհի տէյիլ գապուլ էթտիլէր:

Իմտի էտնա վէ նամալիւմ Եփեսոսիլէ-
րին փէյլամպէրիլքէրին, խուսուտաթը
միւհիմմիլ միւթէնէվիլէտէ ալա վէ մէշ-
հուր Բժաշկարըն քիթապը տիւնիլէլ-
րինտէն էֆըլ օլուհանտա սէպէպի սա-
հիլի պու օլուհանտա տըր քի: Մուգատտէս
« Քիթապըն հիշ պիլք փէյլամպէրիլէլ . . .
հիշ պիլք զէմանիստան իրատէթի իլէ կէլմէ-
սի, իլա Սիւլանըն մուգատտէս տալէմէրի
Բուհ էլ գուտտան թաշիլք օլարադ սէյ-
լէտիլէր » (Բ Պիւտ. Ա. 21), վէ օլքիթապ-
լարըն հըֆըլ Եփեսոսի միլլէթին հալը
իսեան վէ լանէթտէ օլուհանտա պիլք տէ-
լիլ թալ իսէ տէ, պա հիմայէթի Ռապ-
պանիլէ օնլար Եփեսոսիլէրին Էտիստէ
պիլէ սիյանէթ օլուհանտա տըրլար: Վէ
լաքին Սիբիլանըն պաշգա Բժաշկարա
միւճիպիլ շան ու շէօհրէթ վէ սաատէթ օ-
լաճաղը զանըն զալիլ իքէն, տաթլարըն
սիյանէթինէ րադմէն զայ ու թէլէֆ օլ-
ուհուտա:

Ա. Մ. Ի.

Եկին, յուլիս 15/25, 1876

ԲԵՏԻՆԻԱՆԻԱՆԻԱՆԻ ՏԵՑԻ

4.

Քեօթիւիւքը բնական հազ-
գընտա ատէմէրին էֆրեարը պիւրի-
պիւրինաէն ֆարգը իսէ տէ, քեօ-
թիւիւքը բնական հազգընտա,
վէ ինսան դըմընըն տիգգաթընը ճէլա
էտէն մէսէլէլէրտէ պէնի պէշէրին
քեօթիւիւքը բնական խէլաս օլմասը
մէսէլէսի դատար միւհիմի պիւր
մէսէլէ տահա օլմասընը հազ-
գընտա հէփիսինի տէ էֆրեարը
պիւր տիր: Լաքին քեօթիւիւքը բնական
ճինս ճինս օլմալ, ինսանըն հէր մուս-
մէլաթընա դարընընը, միւթէմէտ-
տին միլլէթլէրին վէ միւթէպէր քիմ-
սէլէրին պիւլէ քեօթիւիւքը բնական տէհ-
շէթլի թէհէսիւրինաէն պէր օլմասը-
նը, եալընը միւթաթիւ իտարէ
թաշթընտա տէլի, հիւքիւմէթի
մէշընթա իտարէսի թաշթընտա
տալի քեօթիւիւքը վար իտիլինի,
վէ ֆագիւրէր վէ ճահիլէր արասըն-
տա նէ դատար քեօթիւիւքը վար ի-
սէ, ղէնիլինը վէ ալիմէր պէշինաէ
տալի օլ տէրէճէտէ քեօթիւիւքը
վար օլտուղընտա պիւր քէրէ տիւ-
շիւնտիւրիւմիւհ հալտէ, անճագ «Ահ,
պու քեօթիւիւքը բնական խէլաս օլա-
պիւրմէնին չարէսինի պիւլէ պիւր կէօս-
թէրէն Եօգ մու» տէլի պաղըմա-
մըլ իճագ էտէր: Մէսէլէ էօլլէ չէ-
թին վէ միւշընը տիր քի ինսան ագ-
լը ծնու հալլ էտէմէլ: Քեօթիւիւքը
լէր տալի ղայէթ ղօրըն վէ ղարպը
վէ միւհիւք օլտուղընտա, ին-
սան դուլլէթի իլէ ալթ օլտուղընտ:
Լաքին դատարի մութընը թէտ-
պիւրի պու միւշընընը հալլ էթմիշ
օլտուղընտա, սէվինիլը քի ինսան
դըմընտա ծնու հալլ էթմէլէ հաճէթ
գալմամըլ տըր: Ալիսի մութընագ օ-
լան թանկընը թէալա քեօթիւիւքը
բնական վիւսաթընը քէշֆ, վէ ծնընըն
հէլաք էտիճի դուլլէթլէրինի այնիլէ
թարթմըլ վէ պիւր օլտուղընտա,
ինսանըն անվալի հազգընտա Ալլահըն
եանընալ հիւքիւմէն օլտուղընտ
Եինէ Ալլահա սօրտուղընտալ հալտէ,
պէօլիւք ագըլընըլ էթմիշ օլտուղը-
նը չիւնըն պու մէսէլէ Ալլահըն քէլա-

մը մուգատտէսինտէ պէյան գըլըն-
մըլ տըր, եանի, պէնի պէշէրին քեօ-
թիւիւք սէպէպիւրտէն պիւր քիւլլիյէ
զայ օլմալ օլտուղըն, ինսանըն տա-
լի քէնտինի քեօթիւիւքը բնական խէ-
լաս էթմէլէ միգատար քէաֆի նէ ագ-
լը նէ տալի դուլլէթի օլտուղըն պէ-
յան գըլընմըլ տըր: Պու խոստուտա
ինսանըն ագըլ ինտ Ալլահա ագըլընը-
լը, դուլլէթի տալի դուլլէթի սիլ-
լէք տալ օլտուղըն: Ալլահըն քէլա-
մընտա չու տալի պէյան օլտուղըն
քի, ինսան քէնտինի քեօթիւիւքը բնական
խէլաս էթմէլէ միւթէպէր տէլի իսէ տէ,
Ալլահ ծնու խէլաս էթմէլէ դատար տիր
վէ հալըն տըր: Իմոի ինսանըն քեօթիւիւքը
բնական օլմասը իչիւն Ինճիլ չէրիֆ-
աէ նէ չարէլէր կէօթէրիւմիշ օլ-
տուղընտա տիգգաթլէ օգտուղընը
տէլի Ա. Ե. Բ. Տ. Ա. Բ. Ե. Բ. Տ. Ա. Բ. Ե. Բ.
թար էտէրիլ:

Պիլ պաղտալ Ա. Ինճիլին ալլէ
խոստուտա նէտէն պահս էթալիլինի,
2. նէ թէքիլի էթալիլինի, վէ 3. նէ
չարէլէր դուլլանմագ թէքիլի էթ-
ալիլինի դըտալ կէօթէրիւմէր իս-
թէրիլ:

Ա. Ինճիլ ալլէ ինսանըն պահս էթեր:
Ինճիլին պահսը ալլէ խոստուտա միւ-
լէթլէր հազգընտա տէլի տիր, ղի-
րա քեօթիւիւքը չու եալտա պու
միլլէթաէն հոստուլէ կէլմէլ: Քեօ-
թիւիւքը էվրօֆա վէ Ամէրիգա
վէ Ասիա վէ Աֆրիգատա սաքին ճէ-
մի միլլէթլէրտէ այնի վէճս իւղըն
միւշահէտէ օլտուղըն: Քեօթիւիւքը
լէր միւթէմէտալի վէ վաշի միւ-
լէթլէրտէ այնի վէճս իւղըն հոստու-
լէ կէլմէլէր իսէ տէ, հէփիսինի տէ
տալ վէ խոստուտալէրի պիւր տիր:
Պինտէն ալլէլ Ինճիլ էվլէլ էմրտէ
պէնի պէշէրին էնալի ճինալէրինաէն
պահս էթմէլ:

Ինճիլին պահսը ալլէ խոստուտա ի-
տարէի տէլլէթ ուստուլի հազգընտա
տալի տէլի տիր, չիւնըն քեօթիւ-
լիւքըն պաղը մէնպալ իտարէի
տէլլէթին չու եա պու ուստուլինտէ
տէլի տիր: Պիւ ուստուլ իտարէ չու
եա պու խոստուտա նէ դատար ա-

լա վէ խոստուտա օլտա, ծնուն վալիթա-
սը իլէ քեօթիւիւքը բնական քէալիլին
խէլաս օլտուղըն: Պու սէպէպտէն
Ինճիլ ալլէ խոստուտա իտարէի տէլլէթ
ուստուլինտէն տալի պահս էթմէլ:

Ինճիլին պահսը մալտուտա պիւր սը-
նըֆ տալմէր հազգընտա, մէսէլա
ղէնիլինը եա ֆագիւրէր, ալիմէր եա
ճահիլէր, հիւքիւմալ վէ թէպաա
հազգընտա տալի տէլի տիր, չիւն-
ըն քեօթիւիւքը խոստուտա նէ ղէն-
իլինընտէն, նէ ֆագիւրէրտէն, նէ
ճահիլընտէն, նէ հիւքիւմալընտէն,
նէ տէ թէպաալընտէն նէշէթ էտէր:

Ինճիլին պահսը ալլէ խոստուտա
ֆէրալէր հազգընտա տըր: Պիւ ա-
տէմ իսթէր չէմալըն սօղընգ իլլի-
մինաէ, իսթէր իսթիլ իւթիւլա-
նըն էն սընագ էօլքէլէրինաէ, իսթէր
Աֆրիգանըն վաշի գապիլէլէրի արա-
սընտա, իսթէր էվրօֆանըն միւթէմէտ-
ալին միլլէթլէրի տալմէրտա սաքին օլ-
տուտ, Ինճիլ սընագ ծնու արար:
Քէլալի պիւր տալմէր իսթէր ղէնիլին
օլտուտ իսթէր ֆագիւր, իսթէր քի-
պարտան օլտուտ իսթէր պալալը պիւր
տալմէ, իսթէր չէհիլըն օլտուտ իսթէր
էսիր, Ինճիլաէն այնի քէլամը իլլի-
տիր: Ատէմ նէ սընագտան օլտուտ
օլտուտ, Ինճիլ ծնու խէլաս էթմէլ
իսթէր, նէ իսթիտալտա օլտուտ օլ-
տուտ, ծնու խէլաս խոստուտա
այնի օլ չարէլէրի թէքիլի էտէր:
Պուստուտ սէպէպի իսէ ալիքտար տըր:
Քեօթիւիւքը նէ միլլէթլէրտէն,
նէ իտարէի հիւքիւմէթաէն, իլլա ին-
սանըն քէնտինի ղաթընտան նէշէթ էթ-
ալիլինտէն, Ինճիլ տալի հէր տալ-
մէ պըլ պըլ իսթիտալ էտէր: Քէլա-
լի քեօթիւիւքը մալտուտա պիւր
սընագ տալմէրտէն նէշէթ էթմէ-
լիպ, անճագ հէր պիւր չալտալն նէ-
շէթ էթալիլինտէն, Ինճիլ հէր պիւր
չալտալն հալ ու հիլէթի, իլլալէ վէ
խոստուտալ իսթէր օլտուտ, ան-
ճագ չալտալն իսթիտալ էտէր: Ին-
ճիլ հէր տալմէ, «Քեօթիւիւքը հա-
սըլ էտէն ղաթ սէն սին» տէր: Ալ-
լահըն իլլա տալի իլլալէ պու քէլամ-
տան պէյան օլտուտ: Պինտէն ալլէլ
գալմալը վէ միլլէթլէրի թէքիլի
էտէն չալտալը իսթահ էթմէլտէն,
գալմալը վէ միլլէթլէրի իսթահ է-
տիպ ծնընը քեօթիւիւքը բնական խէ-
լաս էթմէլէ չալլընագ նաֆիլէ տիր:
Շալտալը իսթահ էթալիլիլ հալտէ
իսէ, գալմալը վէ միլլէթլէր հալլ
իլէ իսթահ օլտուտ:

Օսմանիւր էմթիաւընտա, ալէստէ-
վիյէ դուլլանըլան էշետտան զիյատէ
թէզէննաթա միւթէալլիգ շէյլէր,
մէսէլա, սըրմա վէ սիմ իլէ գաւըըզգ-
գըրմըզը վէ եէշիլ վէ պէյազ իշէ-
մէլի իփէք պիւրիւնճիւք դումաշլար,
ազըր սըրմալը գաաիֆէ միթմանլար,
լիզէրինէ սըրմալը շիշէքլէր իշէնմիշ
իփէք վէ փամուգ դումաշլար, գըր-
մըզը վէ տահա պաշգա րէնք դու-
մաշլար լիզէրինէ սըրմա վէ իփէք
իշէնմիշ էօրթիւլէր, գըրմըզը վէ եէ-
շիյ սախթ իյանտան թախթա փապուճ-

լարը, խմամբէրի քէհրիւպատան
իւսթլէրի տախի միւճէվհէրի թիւ-
թիւն չըպուգլարը վէ տահա պու կի-
պի էշեա միւշահէտէ օլունուր, Հան-
կը թարափա պագտան, միւճէվհէրի
թէղեթիւթ կէօրիւրիւն, ալէսսէվլլյէ
գուլունըրը էշեայա միւթէալլիգ
պիր շէյ կէօրմէք նատիր տիր :

Մէգըլար տախրէտէ հէր ճինստէն
եիւղէր իլէ խալլար վէ սէճճատէ-
լէր պուլունուր, վէ հէփիսի տէ էհ-
վէն փիւթլա տաթլըմաղա կէօնտէ-
րիւթիլ տիր: Պէօյիւք պիր ճամէքեան
իշինտէ թօփրադատան կիւղէլ եէշիլ
գապլար, քէղալիք թիւրլիւ թիւրլիւ
ղարիփ գահվէ փիւճանլարը տիգդա-
թա շայան տըրլար, Կիւմիւշտէն վէ
ալթուն եալտըղը միւշէպպէք գու-
յումու իշլէրի, վէ քէհրիւպա նու-
մունէլէրի տախի կիւղէլ տիր: Պաշ-
գա զիւրէ շայան շէյլէր պաղըրտան
վէ փիւրինտէն վէ գալայտան եա-
փըրմը թիւրլիւ գապլար, մարօգէն
տէրիլէրի, քիւրքլէր, տէրիլէր, շա-
րապլար, պահարլար, միյան պալը,
իփէք չիլէլէրի վէ գոլալար վէ սին-
կէրլէր տիր: Ճամէքեան իշինտէ պիր
չիփթ էնկիւրիւ քէշիսի տէ վար: Պու
քէշիլէր էօլմիւշ իտէլէր տէ, իշլէրի
էօյլէ տօլտուրուլմիւշ տուր քի սաղ
կիւպի կէօրլունիւրլէր: Թիւրլիւ պէ
թիւրլիւ կիւլ եաղլարլըն խօշ գօ-
գուլարը իտէ պիւթիւն տախրէյի
թութմիւշ տուր: Օսմանլը թիւթիւ-
նիւ տախի տէմէթլէր վէ պօղչալար
իլէ, խալլը պիր միգտար տա գու-
թուլար իշինտէ գըլըմըշ եաթօտ չէ-
ղարա եափըրմըշ իշլըմէյէ հաղըր պու-
լունուր, ափիօնուր տախի հէր թիւր-
լիւսիւ վար տըր :

Թիւրքիա տախրէսինտէ պունլար-
տան մատա տիգդաթա շայան օլան
պիր շէյ վար իտէ, ճամէքեանլը պիր
տօլտալ իշինտէ կէօթթէրիլէն թէօ-
պիւլէր, խալլար, ուփադ գուլթու-
լար, գալէմ թըրաչլար վէ պու մի-
սիլլի ուփադ թէփէք էշեա տըր:
Պունլարլըն հէփիսի Գուտտաքի Զէյ-
թիւլիք տաղլնտան ալընմըշ զէյթիւ
աղաճլարլնտան եափըրմըշլար տէյիւ
խտալա օլունուր, հալ պու քի Զէյ-
թիւլիք տաղը տէնիլէն թէփէտէ պիր
գաշ եիւղ սէնէտէն պէրու զէյթիւ

աղաճը գալմամըշ տըր: Հէր նէ հալ
իտէ մէգըլար ուփադ թէփէք էշեա
կիւղէլէն եափըրմըշ տըր, վէ տիւնէ
էհէմիլյէթլէրի եօղ իտէ տէ, սէնա-
ալթնա գըլմէթլէրի վար տըր :

Նիւ Եօրք Թրիպիւն նամ գաղէ-
թանլըն մալթալիլէրիլնտէն պիրլինիւ
Փիլտտէլփիւտան սէրիլի իւղէրիլէն
եաղաղը պիր մէթթուպտա ալթու-
րի հալտախի օղունուր: Մէթթուպ-
տա զիւր օլունան էրմէնիլի թանը-
մաղ իտէք տէ, մալթափադիլյէթ
պուլմաշընը արղու էաէրիլ :

« Հաճի Յակօբ խմինտէ իսթան-
պօլտան կէլմիշ պիր զաթ սէրիլինիւ
Օսմանլը տախրէսինտէ պիր թաղըմ
Եունան վէ Բօմա վէ Պիղանթ վէ Մը-
սըր տէվլէթլէրիլն վաղըթլարլըն-
տան գալմա էսքի աղչէլէր վէ սն-
թիգալար կէօթթէրմէքտէ տիր: Պու
անթիգալարտան պաղըլարը իշլէն
2,600 սէնէլիք տիր տէմէքտէ տիր:
Անթիգալարլըն մաաէնի ալթուն վէ
կիւմիւշ վէ պաղըր վէ թաշ տըր:
Մէթթում էն էսքի ալթուն անթի-
գալտնա 200 լիրա փիւթ գօմիւշ
տուր: Պիր եիւղիւնտէ Արտէմիս փու-
թունուր գափտար, օ պիր եիւղիւնտէ
տախի պիր պաղըսալ բէսմի պուլուն-
ան կիւմիւշտէն էսքի Եունան աղ-
չէլէրիլն հէր պիր թանէսի իշլէն
տէօրա լիրա իսթէմէքտէ տիր: Իշ-
պու անթիգալ մէճմաւտընտա 1,000
փարչա գատար շէյ վար: Հաճի Յա-
կօբ միւշթէրիլէրի իլէ Արապճա, Ալ-
մանճա, Փրանսըղճա վէ ինկիւղճէ
սէօյլէլէրէք, անթիգալարը իշլէն նէ
փիւթ իսթէալիլնի աննատապիլիօր »

ՏԻՒՆԵԱ. ԻՌԶԻՐԻՆՏԷ ՕԼԱՆ
ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Սօն բէսմի իլանլարա նաղարէն, 1875
սէնէսինիւ սօնուրա պիւթիւն տիւնեա
իւղէրիլնտէ իշլէմէքտէ օլան տէմիր եօլլա-
րընըն, միւ հիսապը իւզրէ, թուլէն միգ-
տարը ալթուտէ պէյան օլունուր :

Է. Վ. Բ. Փ. Ա. Տ. Ա.	
Ալմանիւտա	17,572
Ինկիլթէրրաւա	16,699
Ֆրանսաւա	15,414
Բուսիանըն Էվրօփա գըթաւընտա	11,525
Ալթըրիւտա	10,792
Իթալիւտա	4,777
Իսպանիւտա	5,602
Իսլէնտէ	2,465
Պէլլիւգաւա	2,167
Իզլիլէրաւա	1,295
Ֆիլէմէնքտէ	1,011

Թիւրքիանըն Էվրօփա գըթաւընտա	955
Տանիմարգաւա	785
Բուսիանիւտա	766
Փօրթուկաւա	641
Նօրվէտէ	510
Լիւքսէմպուրիւտա	166
Եունանիւտա	7
	88,745

Ա. Ս. Ի. Ա. Տ. Ա.	
Հինտա	6,489
Բուսիանըն Ասիա գըթաւընտա	625
Ասիա սուլթաւա	249
Ճապաւա	162
Սէյլանտա	82
Ճապօնտա	58
	7,645

Ա. Ֆ. Բ. Փ. Ա. Տ. Ա.	
Մըսըրա	950
Ճէզաիրտէ	555
Մօրիս տաւալընտա	66
Իսմիտ ոլունուրա	65
Թունուլաւա	57
	1,451

ՇԷՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱՏԱ	
Մէմալիքի միւճթէմիլտէ	74,185
Գանատաւա	4,857
Մէքսիգօտա	577
	79,597

ՄԷՐԲԷՉԻ ԱՄԷՐԻԳԱ. ԻԼԷ ՀԻՆՏԻ ՂԱՐՊԻՏԷ	
Գուպաւա	400
Հօնտուրաւա	56
Գօլումալիւտա	47
Գօթա Րիգդաւա	29
Ճամալիւտա	27
	559

ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱՏԱ	
Արճէթիւն ճիւճհուրլիլէթիլնտէ	987
Փիլոուա	962
Պրապիլիւտա	851
Չիլիտէ	618
Ուրուկուպաւա	190
Ինկիլի Կիանաւընտա	60
Փարալուպաւա	45
Վէնէզուէլաւա	8
	5,701

Ա.Վ.Ս.Բ.Փ.Ա.Տ.Ա.Ս.Ա.	
Ալթըրալիւտա	1,512
Եէնի Զէլանտաւա	258
Թաշիլթիւտէ	2
	1,752

ՃԷՄԱՆ	
Էվրօփաւա	88,745
Ասիաւա	7,645
Ա.Ֆրիգաւա	1,451
Շէմալի Ամէրիգաւա	79,597
Մէրքէրի Ամէրիգա իլէ Հինտի	559
ղարալիտէ	5,701
Ճէնուպի Ամէրիգաւա	1,752
Ալթըրալիւտա	185,248
Ճէմի	

ՓՕԼԻԹԻԳԱ ՀԱՎԱՏԻՍԻ

Բուժի օգոստոս 24, վե Ալաֆր. սեպտ. 5, 1876

ՃԻԻԼԻԻՍԻ ՀԻԻՄԱՅՈՒՆ

Կէշէն փերշեմպէ կիւնիւ սաաթ Կէշէն փերշեմպէն տօնանման հիւմայունան էնտաթ օլունան թօի սէտալարը Սուլթան Ապալու Համիտի սանի հաղրէթլերինն թաթթը Օսմանիէ ճիւլիւսի հիւմայունարընը իւն վէ թէպշիր գըլտըլար: Ձաթը հաղրէթի շահանէթլերի սաաղալարըն էրքէն, սէրապէր գաիմագամը վէ պիր պէօլիւք սիւվարի աքէր մայէթինտէ օլարագ, Թօփագալու սէրայը հիւմայունան թէշիրֆ պուլսըմուշ օլուպ, բէամի պիւթ մէզպուր սէրայտա իճրա օլունտու: Վիւքէլարի ֆիլիսամ հաղրէթլերինն բիճաթը իւն վէ ճէլիսիւ իսլամ հաղրէթլերի թարաֆընտան իթա գըլընան ֆէթվա մուճիպինճէ Սուլթան Համիտի սանի հաղրէթլերի թաթթը Օսմանիէ ճիւլիւս էթաթլեր: Պէր վէճհի միւթատ տօնանման թօփլար էնտաթ վէ շէհրաւ տաթի տօնանմա իճրա օլունտու:

Օգոստոսըմըգա մաթիւմ օլունտու իւղրէ, Սուլթան Մուրատ հաղրէթլերի ճիւլիւսի հիւմայունարընըն իւք իքի հաֆթալարընտա վուգու պուլան վագատի միւքլէմէտէն տօլայը պիր իլլէթ միւթմէլա օլմուշ իսի: Ձաթը շահանէնն քէսպի սըհհաթ պուլսըմուշնա իւմիտ օլունմագտա իսի իսէ տէ, հէքիմէրին սոյու զայրէթլերինն բաղմէն, իսաթալըլը կիթաթէ շիտաթ քէսպ էլլէտի: Սէօյլէնտիլնէ նաղարէն, Սուլթան Մուրատ հաղրէթլերինն վալիտէսի սալթանաթըն թէպէտաթլինն իղա վէրմիշ տիր: Սուլթան Մուրատ հաղրէթլերինն իւշ պլըգ գըստա ֆագաթ կիւճ փատիշաշլըլը պու վէճհ իւն խիթամ պուլտու:

Սուլթան Համիտի սանի հաղրէթլերի 1842 սէնէսինտէ տօլտու վէ սըհհաթը պէրքէմալ տըր: Սէօյլէնտիլնէ նաղարէն պէօլիւք փէտէրի Սուլթան Մահմուտ հաղրէթլերինն պէնղէր:

Ղաղէթամըլը օգոստոսըլար, սալթանաթը սէսիլէնին թէպաթի սաաթը գալարընա եաղըլաղըլը իւղրէ, պիլիւմ իւն պէրապէր «Սուլթան Համիտի սանի հաղրէթլերի չօգ եաղարըն» տուաթընը եաաթ վէ թէգըրաթ էտէճէրէր:

ՀԱՐԷԲԵԹԻ ԱՍԲԵԲԵՏԷ

Մուհարէպէ պաղէն շաթրէնճ օլունտու թէշիրֆ օլունտու: Ասքէրլէրին հարէքէթլերի չօգ տէֆա մուհարէպէլէրաթէն ղիյաթէ սէմէրէ հուսուլէ կէթիրիլլէր: Էյուպ փաշանն թաթթը գօմանտաթընտա պուլունտան աաթիրին նաշէվաշ իւղէրինէ եիւրիւմէսի Ձայարըն աաթիրի Օսմանիէ գալթընա տիւշմէսինն սէպէպ օլտու: Պատէհու էյուպ փաշա Պանիա պօղաղարը իւղէրինն հիւճմէթմէ, հաղըրըգ կէօրմէքաթ իքէն, Ձէրնայէֆ քէնտի աաթիրինն պէօլիւք գըսմընը Ալէքսինայա շէքմէյէ պաշլատը, վէ ճէնէրալ Ձէրնայէֆին պու հարէքէթի նիշին էմիլիէթի հալինէ գարըլ պիր թէհտիա սայըլտըլընտան, էյուպ փաշանն օլունտու նաշէվաշը վէ Պանիա ճիւլարընտա գալթ օլունտան մէվգիլլէրի թէրք էտէրէք նիշ իւն Ալէքսինայա արաթընտա պուլունտան մահալլէր իւղէրինն եիւրիւտիւ: Էյուպ փաշա պիր թարաֆտան, վէ Ալի Սաիպ փաշա Մօրալանըն սօլ գըլընտան իքի հաֆթատան պէրու շէտիտ մուհարէպէլէր էտէրէք Ալէքսինայա տօղրու իլլէրլէմէքաթ տիրլէր: Ալէքսինայա պու մուհարէպէտէ Սէփաթ օփուլ մէսապէսինտէ տիր տէլիւ կէօրիւնիւր: Իքի թարաֆըն տաթի պաշլըճա գօսվէթի շիմաթ օրատա թէճէմիւ էթմիշ տիր:

Օգոստոսուն իւք հաֆթատընտան պէրու Սըրպիւնըն պաշգա թարաֆլարընտա միւհիւմ մուհարէպէ վուգու պուլստու: Ֆիլհագիգա Ալէքսինայըն շէտիտ մուհարէպէսի եանընտա տիկէր մուհարէպէլլին քէաֆֆէսի ուֆագ շէյլէր տիրլէր:

Ասաթիրի շահանէ հէնուգ Գարատաղ թօփրաղընա կիւմէմիշ տիր: Հէրաթէքաթ վէ իշգօտրատա Գարատաղըլարըն քէսպ էլլէտիլլէրի ֆիլթուհաթըն ինթիգամընը տլմագ իշիւն պէօլիւք թէտարիլքաթ կէօրիւլմէքաթ տիր: Փագաթ մէսմուլթա նաղարէն, Ձաթը հաղրէթի շահանէ Գարատաղ իւն տղաը միւսալէհայա բաղի օլուր իսէ, Գարատաղ պէլի մուհարէպէյէ խիթամ վէրմէք իսթէմէքաթ տիր:

ԹԷՎԱՍՈՒԹ ԷՏԷՆ ՀԻԻԲԻՄԵԹԻԼԵԲԵՆ ԻՇԻ

Իւշ պաղաթէմ ինկիլթէրա տէվլէթի Պէրլին լաիհատըն գապուլ էթմէտիլի սէպէպի իւն լաիհաթ մէզպուրէ մէյատանտան գատըրըլար, վէ

շարգ մէսէլէսի հագըրնտա Էյուպիա տէվլէթլերի արատընտա հագիլի պիր իթթիֆագ մէվճուա օլմատըլը կէօրիւնտիւ: Օլ վագըլթտան պէրու էվրօփա պու խուսուտա սիւքիւթ էթտի: Օնտան սօնիւրա նէ լաիհաթ վէ նէնթա սէօղիւ օլտու: Գըլըճ գալէմ եէրինն կէշաթի վէ տիւլիւմաթլար կէրի շէքիլաթլէր: Լաթին Էյուպիանըն սիւքիւթիւնտէն, տէվլէթլէր շարգտա վուգու պուլան տհիւլա եաղընը սէյիլքի նաղարը իւն պաղմագտա տիրլար տէլիւ տննաղըլմամալը տըր: Պիլագա, պիր չօգ իմարէլէրտէն տննաղըլարընա կէօրէ, Էյուպիա տէվլէթլերի մուհարէպէի հաղըրէ խուսուտուտա քէնտի արալարընտա միւքէալէմէ էթմէքաթ իտիլլէր: Պու միւքէալէմաթտան հուսուլէ կէլէն նէթիճէ հէնուգ նէշը օլունտաթ իսէ տէ, գանն էտէրիլ քի, Թիւրքիտա ղիյաթէ գան տէօքիւլմէսինն էօնիւ ալընմաթը իշիւն պաղըլթէապիր իթթիլաղը խուսուտուտա Էյուպիա տէվլէթլերի պիր իթթիֆագա եաղըն կէլմիշ տիրլէր: Ինկիլթէրընըն վարլամէնթօ մէճիլսինտէ Թիւրքիա վագալարըն հագըրնտա իճրա օլունտան միւքաթէրաթ էնտաթընտա ինկիլթէրա տէվլէթլինն իթթիլաղ էթտիլի փօլիթիգա խուսուտուտա տէվլէթի միւշարիլլէյատան իղահաթ թալէպ օլունտու: Ինկիլթէրա տէվլէթի թարաֆընտան վէրիլէն իղահաթ վէ վարլամէնթօտա իճրա օլունտան միւքաթէրաթ տէվլէթլեր արատընտա պիր իթթիֆագա եօլ աղաթլար, վէ պէլքի էվրօփա տէվլէթլերի թարաֆընտան սուլէ իշիւն եաղընլարտա Պապը ալլիլէ թագաթիմ օլունտաթ թէքլիֆլէրին էսաթընտ տաթի պիր գարար մէյատանա կէթիրաթլէր: Մէքըլըլ թէքլիֆլէրին նէտէն իպարէթ օլտուլու խուսուտուտա հէնուգ պիր տահիհ իտպէր վէրէմէլ իղ, Փագաթ թագաթիմ օլունտաթ թէքլիֆլէր շիւպհէսիլ ինտանիլէթին մէնֆատաթընա մէպիլ օլմալը տըրլար: Ումաթըլ քի պու թէքլիֆլէր Պապը ալլիլին տաթի գապուլ էտէճէյի թէքլիֆաթ օլուպ, Սըրպիւս վէ Գարատաղը սուլէ վէ տաթիլլին մուհագաթընա մէճպուր էտէլէր, Հէրաթէք վէ Պանատա իսէ օլ էյալէթլերին աաթ էհալիսին թէպըն էտէճէք պիր իտաթէնին իպգատընա սէպէպ օլալար: Պունտան մատա իհթիմալ տըր քի Էյուպիա տէվլէթլերի հէմ քէնտի մէնֆատաթլարը վէ հէմ

խնամելով ինչ որ ունի մէջ փառքը իշխան թիւրքիւնն ստիւր թարափաւրն առ եկն իսկն վէ խօսնուտ ուղղակի արքն էօնիւնիւ ալմադ նիյէթի իւն Պապը ալիյէ մախսուս թէտպիր վէ չարէլէր թաւիլիյէ էտէճէք տիրէր : Ումարը քի էվը օփանիւն իւն ալլըգ սիւքիւթիւնիւն վէ էվրօփա տիւրօմաթլարըն թէվտաութունսն սէմէրէսի պու օլտճադ տըր :

ԹԻՃԱՐԵԹ ՎԷ ՄԱԼԻՅԷ

Այսպիսի թաւրի պիւթիւն պիւթիւնէ տուրդուն պիւր հալտէ տիր , վէ հէր կիւն թիւճճար վէ սարափլար իշխան եկն իղթիւրապ կէթիւրմէք տէ տիր : Կէչէն հափթա հիւքիւմէթ մէմուրնը մաալարընն թէէտիյէսի իւն դաիմէնն պիւր գըսմը թէտապիւլէ չըգարընը : Թէտապիւլէ չըգարընն դաիմէլէրին պէօյիւք գըսմը տիւքքեանճըլար էլինէ կէչէրէք տիւքքիւթաճա տէրքեար օլտն մուգաիդա պիւր աղ միւնտէֆի օլմաղա պաշլատը : Պագաթ գաիմէլէրին զըյմէթի հադգընտա հէր քէս էմին օլմաղընտան էհալի գաիմէ ալմաղա թէրէտաիւտ էթտի , վէ սարափլարտան չօղլարը գաիմէ պօղմաղա մէճպուր օլմաղընլար տէյիւ տիւքքեանլարըն պիւր իքի կիւն գափաթաւըլար :

Հիւքիւմէթի սէնիյէնին Ղալաթա սարափլարընա պէշ պուշուգ միլիօն լիւրա տէյիւ օլտալ , մէրգում սարափլար գաիմէնն միգտարընա պէշ պուշուգ միլիօն տահա իլալէ էթմէսինի հիւքիւմէթտէն իսթիւտա էթմէք տէ տիրէր : Պագաթ գաիմէ անճաղ մուհարէպէնին ֆէվդ էլաաէ մէտարիֆինի գափաթաղ իշխան թէտապիւլէ չըգարընը օլտուղունտան , աղտը միւտալէհա օլտնտուգտա միւմքիւնի մէրթէպէ չափուք թէտապիւլէտէն զալարընլարաւ լաղըմ կէլէճէք տիր : Պու սէպէպալէն զանն էտէրիդ քի հիւքիւմէթի սէնիյէ միւճէլըէտ իգթիլա էտէնտէն պիյատէ գաիմէ չըգարմաղա լաղի օլմաղաճաղ տըր :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն ճիւմա կիւնիւ սէլաւըդըրէտի ալիսի էյուպտա իճրա օլտնտու : Զաթը հաղրէթի շահանէ գալըգ իւն էյուպա կիթտի , վէ գարտաան Տօրմա պաղչէյէ ալտէթ էյլէտի : Մէրհում Սուլթան Ապաիւ Աղիւ հաղրէթլէրինն շահաալէրինտէն Եուսուֆ իղչէտաին վէ Մահմուտ ճէլալէտաին էֆէնտիլէր էմրի պիւտ

թը վէ ըէտի թէպրիքի իֆա զըմնտա հուղուրը հաղրէթի շահանէյէ չըգարընլարնա , Զաթը հաղրէթի շահանէլէրինտէն իլթիֆաթ իւն գաղուլ օլտնմալ տուրար :

— Սաիա փաշա Զաթը հաղրէթի շահանէյէ սէրեալէր նտալ օլտնտու : Սաիա փաշա ինկիլճէ վէճրանսըգճա էյի թէքէլիւմ էտէր :

— Պապը սէրապէրիտէն նէշը օլտնտան խապէրէլէր նաղարէն , օղոտա : Զոտա Զայալարտան պէշ պուշուգ տաթ մէտաֆէտէ վաղի պիւր մահալտէ պիւր մուհարէպէ վուգու պուլտու , վէ Սըրալար մաղլուպ օլտուլար :

— Սէյլէնտիյինէ նաղարէն , օղոտա : Զէտէ Հէրվաթ օլիլ արդ տաան , Զէրնայէֆ տաիս էօն թարափաան էյուպ փաշանն օրտուտունտան սաղճէնաճը իւղէրինէ հիւճմ էթտիլէր : Զէրնայէֆին պէյաննա նաղարէն Սըրալար ֆիւթուհաթը գաղանսըլար , վէ տաքիւրի Օսմանիյէտէն չօղ տաէմ թէլէֆ օլտու : Պագաթ Զէրնայէֆ Սըրալար տաքէրի իշխան տաիսի պիյատէսի իւն Եօրուլմուլ վէ գաիլիլէնմիլ օլտուղլարը սէպէպի իւն տաքիւրի Օսմանիյէյի թաաղիպ էտէմէտիլէր տէր :

— Կէչէն ճիւմա էրթէսի կիւնիւ տիւլէլի էճնէպիյէ սիւֆէրաաը սուլհաւն աղտը պապընտա Պապը ալիյէ արդ օլտնաճաղ թէպլիլաթը ըէտիյէ իւղէրինէ միւղաքէրէ էթմէք իշխան թարապիւտա մէճիւտ էթտիլէր : Սէյլէնտիյինէ նաղարէն , հիւքիւմէթի սէնիյէ էվրօփա տէվլէթլէրինն թէվտաութունսն գաղուլ էտէճէք տիր :

— Զաթը հաղրէթի շահանէ թարափընտան Ապաիւլ Գէրիւմ փաշա հաղրէթլէրինէ պիւրինճի մէճիւտիյէ նիշանընն պիւր գըլթաը իհտան պույրուլմուլ տուր : Սէրտարը Էրէմիլք Ապաիւլ Գէրիւմ փաշա իւհաէսինտէ գալմաղ իւղրէ , սէրապէրիլք խըզմէթի ճէլիլէսի Բէտիֆ փաշա հաղրէթլէրինէ թէվլէհ պույրուլմուլտուր :

— Իշիթալիմիլէ նաղարէն , գըլըճ ալլըր էօնիւմիւղաքի փէրչէմպէ էլիւնիւ իճրա օլտնաճաղ , վէ իսթթիւր հիւմայուն մէքիւր ալայտան սօնիւրա գըաաթ օլտնաճաղ :

— Պապը սէրապէրի թարափընտան Ամէրիգայա 266,000 օղդա ճէպիտանէ սըփաըրը օլտնմալ տուր :

— Սաարաղամ հաղրէթլէրի նամիլաճ օլտուղունտան մէճիւթ խաաըր վիւքէլա փաղար կիւնիւ Միտհաթ

փաշա հաղրէթլէրինն ըիյատէթի իւն իճթիւմա էյլէմիլ տիր :

— Կէչէն ճիւմա կիւնիւ Ալէքսինալ փիշկեհանտա զայէթ շէտիւ պիւր մուհարէպէ տահա օլտուլ տուր : Պու մուհարէպէյէ տաիւր թէլէկրաֆ Ահմէտ էյուպ փաշաաան վէ Ալի Սաիա փաշաաան տըր : Իշպու թէլէկրաֆա նաղարէն , տաքիւրի շահանէ տօղուլ տաթ շիտտէթիլի մուհարէպէ էթտիւրտէն սօնիւրա տիւլմէնն գարչըրի տաղլարտա փաղի իսթիհէքեամլարընը զապթ էթտիլէր : Սաարիւրի շահանէ իքի թօփ իւն իւն թօփարլաղ վէ չօղուֆաղ սիւհալար իղթիւնաւ էթմիլէր տիր : Տիւլմէնն թէլէֆաթը շիւտիլէր պաաար միւրի կէօրիւմէմիլ տէրէճէտէ տիր : Տիւլմէն Ալէքսինալն էն սօն իսթիհէքեամլարնա ֆիւրալ էթմիլ տիր : Պու մուհարէպէտէ Եալօրտան Սըրալարա Էարաթմ կէլաի :

— Տալմալաաան ալլան պիւր թէլէկրաֆա նաղարէն , փաղար կիւնիւ Մուլթար փաշա Գարաաաղաա Կրահօլօ ճիւղարնտա մուհարէպէ էթմէքտէ իտի : Մէքըիւր թէլէկրաֆ Սփուշտան Օսմանլը տաքէրիլին Գարաաաղա կիւրիլ օլտուղունտա տաիլ խապէր վէրիյօր :

— Խուսուսի պիւր թէլէկրաֆ Ալէքսինալն պօշաաըմիլ օլտուղունտա խապէր վէրմէքտէ իտէ տէ , պու խուսուստա հէնուլ ըէտի մալիւմաթ ալլնմալը տըր :

— Թէպաաի զայրի Միւլիւմէնն ըէրիսի բուհանիլէրի վէ Փըօլմէթանթ միլլէթ վէքիլի տիւն հուղուրը Հաղրէթի շահանէյէ չըգալ , էմրի ճէլիլ պիւթըր վէ ըէտի թէպրիքի իճրա էյլէտիլէր : Զաթը հաղրէթի շահանէ , սիւրաա շու վէճ իւն ճէվալ վէրմիլ տիր : « Թէհնիլէթլէրինիլաէն փէք մէմուտ օլտում : Զիւմէ թէպաաալըն տապիլ լվէ իսթիւրահաթը պիւրինճի էմէլիւմ օլտաղընա թէլէմին էտէրիւմ : Զէնապը Հաղդ ճիւմիլէմիլ մուվաֆֆաղ էյլէտին : »

ՄԱԼԻՅԷ ՎԷ ԹԻՃԱՐԵԹ

Օգոստոս 23, Սեպտ. 4, 1876

Էտմը ումալիյէ 14. 6 | Ում. տէյիւ էօյ սէն 39

Արճի : Գիւ.Ս.Թ.Ը, լիւր Օսմ. 400 զըշտան

Մէհալիյէ	402 3	Փու	88
Գաթմէ	413	Կարթու	87
Պագըր աղչէ	439	Էրա Կիւլ	110

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն
Խմբադիր Ջ. Բ. Կրիւն

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Չափագըրա, Յակոբեան խան, թիւ 12.